

الله رسانی می سازی

۱۳۳۰ (۱۰۰)

دینی

، علمی، ادبی، سیاسی هفتگانی مجموعه اسلامیه در

والله یهدی من یشاء الى صراط مستقیم

صاحب و میرب مسئول : ع. اشرف ارباب

عدد ۲۹ - ۲۱۱ ۷ شوال ۱۳۳۰ بخشنه ۶ آیلوں ۱۳۲۸

جلد ۲ - ۹

جیاتِ قلمرو اسلامیہ

عثمانیلرده ایران احوالنہ بیکانہ لک

بوندن درت سنہ اول فاس دولت اسلامیہ سی طرفندن پارسہ کلش اولان سفارت فوق العادہ هیئت مرخصہ سی شهر مذکورہ مقیم ایران فاضلار ندن بریسی ایله کوروشمش و کسب معارفہ ایتد کدن صوکره بالجملہ اسلاملرک موجب حیرتی اولہ جق بر صورت جاہلانہ ده ایرانک قتویلک ویا پروستان مذاہب خرسدیانیہ سندن ہانکیسنہ منسوب اولدینی مقام تحقیقیده صور مشتر ایدی ۔

بو وقوعه ، اک مؤسف حالدارن ، اک آجینہ جق حقیقتلردن ، ھم ده بک آجی حقیقتلردن ر . اسلاملری بو کونکی ذلتہ اوغراتان ، اسلام مملکتیلری مدهش بر انقراض و اضیحلالہ سوروکاهین ، حیثیت ملیہ و شرافت تاریخیہ لری محو ایله خارجی تسلطلرہ ، اجنی تجاوز لریتہ حکوم بر اقام سیلرک اک رعننا بر نمونہ جھالت نمونی در . ایشته بومدهش جھالتدر کے فاس انقراضہ دوچار ایتدیکی کی ، سائز اسلام مملکتیلری ده ، جھالتلریلہ متناسب ، درلو درلو فلا کتلرہ اوغراتیور . فاس عالم اسلامک اک مظلوم بر نقطہ یأس و نومیدیسی در ، احوال اسلامی تحلیلہ مدار اولہ من ... دنیلہ بیلر . فقط من اتأسف اعتراض ایتلی در کے عالم اسلامک مرکز عرفانی اولان در سعادت دنی شو عالمی ، خصوصیلہ سنین اخیرہ ده کیمیش اولدینی بحرانی مدارانتباہ و سعادت اولہ جق درجه ده بیلمیور .

طیبی ، استانبول فاس سفارت فوق العادہ سی قدر فوق العادہ بر درکہ جھاتندہ بولونامن . مقصد مز بربادہ بر مقایسہ یامقدن ده بردیر . فقط شورا نی نظر تأملدن دور خو تماںلی یزکہ استانبولک ده کنڈی موقعہ مناسبت آمایان غفلتلری وارد . مثلا شو سطر لری یازان عاجز ایرانہ بیویلک برتک عنصرینک موجودیتی ، اونلرک خصوصیات احوالنی ، قفقاسیا مسلمانلرینہ عائد اک سادہ واک بسیط اخبارات و ملوماتی یکی برشی کی تلقی ایدن بعض ذواته تصادف ایتدیکم کی ایرانہ و قافقاسیا یہ عائد بر طاقم ماصاللر ده ایشیدم .

نجہ بوجال - ایران ایله عثمانی مملکتیلری بینندہ موجود مناسبات معنویہ و تاریخیہ نقطہ نظر ندن - فاس جھالتہ قریب بر جا اسف آمیزدر .

**

ایران و عثمانی مملکتین اسلامیہ سی بر انقلاب یاپدیلر . انقلاب یاپدیلر دیمک ، بر چوق سندلر دنبر و موجود اولان طرز ادارہ و اصول حیتی ییقدیلر دیمکدر . بومملکتیلر ده ییقیلان ، اونکیرینہ قائم اولان نہ ایدی ؟ بو تخریب و تعمیر ده عجیا نہ کی بر موئیت حاصل اولمشدر ؟ - ایشته بوجھتلری بیلمک اوزرہ مالک اسلامیہ ده حالا بر تشبیث

ای علمائی اسلام ! ای مدرسین کرام !

سزری سینہ فیض فشان عرفانیہ پرورشیاب کمال ایلیان ، نیجمنہ مل شریعت غرای اسلامیہ بی محافظہ و بین اسلام حقیقی اتحادی تأسیس ایلهین مدارس خراب اولویور . کنڈیکنر (ورثہ الانیا) عنو نی طاقمی ایچون مدارس اصلاحنہ هر کسدن اول سزاہنام ایدہ جکسکنر . شریعت غرای مطہرہ نک مدافعہ و محافظہ سی سزک اوزریکنر واجدر . اک رسز بودار التدریس لری اصلاح ایله من ؛ زمانزک ترقیاتیلہ متناسب درسلر علاوه ایدہ رک متفان ، عالم مدرسی ، معلم طوہماز ، دھاطو غریسی حقیقی بردار الفنون حالتہ قویماز ، ملتک رہبر سلامتی ، پیشوایان هدایتی اولہ جق واعظلر ، مدرسی تیشدیر من ایسہ کنڑیلکنر کیتیکنر یول اوچورومدر . ممالکمنز بر ظلمت جھل ایچنده پویان او لمقدہ ، اسلامیتک بتون احکامنہ بیکانہ بر حالتہ ؛ اعدادی دین میں ایسہ هر طرفدن جانوار جہسنه صالحی مقدمہ ، جگر کاہمزہ قدر حلول ایدہ رک مخدرات اسلامیہ نک ، شبان وطنک عقائدی افساد ایچون شیطنتکاراہ تدبیرلر دوشونمکدہ ، اللرندن کلن وسائلک هر درلو سنه تشبیث ایدہ رک هر درلو فدا کار لقدن کری قلام مقدمہ ؛ بلاد اسلامیہ نک هر کوشہ سندہ مکتبیلر ، خستہ خانہلر آچھرق کتابلر ، رسالہلر ، غر تمل نشر ایدہ رک کنجلر مزی اغوا و اضلal ، نصرانیتی ترویج عیسیویتی نشر ایتمکدہ ایکن بزم اویوما من ، بونلرک مساعیاری نی عقیم را فه جق و لان مدرسہ لر مزک آلدینی حال اسف اشتہاہ سیر جی قلاما من روا میدر ؟ ..

آرامنده ظہور ایدن نفاق و شقاق ، اسلامیتہ کوریلان عجز و مسکنلر نزہدن با اسلامیور ؟ اسباب موجیہ سی نہ در ؟ شہہ سز دینی خطالر من دکلی ؟ بزم کی حر امی حلال اعتماد ایلهین ؛ اوامر الہیہ یہ امثال ، نواہیدن جتناب ایلهین ، اسلامیتک کنڈیلرینہ دور و تسلیم ایله دیکی مبانی علمیہ نک ییقیلہ سنه ، خراب اولما سندہ راضی اولہ جق قدر قانز لغہ کرفتار اولان بزم کی بر ملت ، علم اسندہ کی احوال نالا یقہ نک اجتنابی لزومی تلقین ایله من ، هر کسدنہ اولدینی کی « بنمنہ مہ لازم ؟ » دیہرک بر طور لا قیانہ آلیسہ بک طبیعی دکلی در کہ داہما شیخیاتہ ، تزویرانہ قاپیلر ، اخلاق قسر لق ایچنده بوغولور ؟ ..

ای علمائی اسلام !

شوکت سابقہ کزی ، اسکی قوت و بکتیکنر کو ستریکنر !

مدارس اسلامیہ نک اصلاحی چارہ لری دوشونمکنر ! یوقسے بالادہ دیدیکم کی کنڈیکنر یول اوچورومدر ! ..

منتبین علمیہ دن

اوڈہمش

مصطفی سطوت

بر قاج مقاله یازمغه اقدام و بر تأثیر مامول بخشن ایده جکنی دخی
— عثمانیلرک ایران مقدرات فیعنیه لاقد و بیکانه قالامیه جقلری اساس
حققتنه نظرآ — امید ایدرم .

محمد امین

کاید

بلغارستانه مخابر خصوصی صدر :

۸

طنوهه آثار و حیات اسلامیه

طنوهه قصبه سی نفس الاصدہ شمالي بلغارستانک اک مهم قصباتندن اولقله
برابر بشقیچه براهمیتی ده حائزدرکه : اوده شمدى یه قدر کچن بلغارستانک
قرالرینه پاخت اولمیسیدر .

شمدى یه قدر بر قاج قره اله مقر سلطنت اولدینی کی الیوم ده بلغار
قراری اوراده تاج کیورلر . و قبیله کلیتل اسلام بولنان بوقصبه ده الیوم
یوز خانه ترک ایله یوز خانه قدرده اسلام قبطیسی وارد . قصبه بو حاله
بولنلرکی کی بورایه ملحق اولان قریه لردہ دخی اسلام پک ازبر صورتده در .

§

مکتبه راو قاف . — بورانک مکتبه راو قاف بالطبع مسکون بولنان اسلاملر
ایله قیاس اولنق لازمکلیور سه ده مع التأسف دها زیاده متذنی اولدینی
کورلیلور . چونکه طنوهه قصبه سندہ ایک اسلام مکتبی وارد . بونلردن
بریسی ابتدائی دیکری رشدی در . ابتدائی درت ، رشدی بر صنفیلر .
بونکله برابر ذکور ، اناک مختلط صورتده تدریس ایدلیلور . اوچ معلم
طرفندن اداره اولمقدده در .

او قافه کانچه : بلغارستانه کی او قافه حقیقی بر آز تدقیق ایدیله جک
اولورسے هر کسک عقاری حیرتنه قالیر ، او قافدن چوق هیچ برشی یوقدر .
فقط نزهه کنده کنده ، او قاف نامنه نه کی طولابلر دوتیکی ، کیملر نیور کیملر
ایچدیکنے دائرده هیچ کیمسه نک درست بر معلوماتی یوق کیدر . ایچه
ارانه جق اولورسے هر کسک او قافدن بر حصه سی اولدینی کورلیلور . هله
حکومتک اوینادینی زواره هیچ ده عقل ایبرمن . بونلری بالآخره یازه جنم
مقاله مخصوصه ایله اینجا حکم . طنوهه او قاف اسلامیه سی یکری بیش
سنده بندی بندیکنک تحت اداره سندہ بولنلرمن . بو او قافک وا زدات سنویه سی
یکری بیش بیک فرانق راده سندہ اولدینی حالده بندی طرفندن مکتب و جامعه
ایدلیل من معاونت انجق بیش آلتی بیک فرانق قدر بر مبلغه بالغ اوللیلور !!! صکره
پاره سزلاک یوزندن اسلاملرک مکتبه راو قاف ایدلیلور . بعضاده بتون بتون سد
ایدلیلور . فقط قصور یته اسلاملرده !! ...

§

طنوهه هرامع طنوهه قصبه سی و قبیله اسلامیت نقطه نظرندن نقدر
و مدارس اسلامیه ایله ده برقات دها ظاهر ایدلیلور .

کورلیلور که بوکون یوز خانه اسلامه مالاک اولان بوز والی اسلام قصبه سی
بر و قتل هان هان مسلمانلر لوط بطلوا یعنی . فقط نه چاره که فشارتک قانونلرینه
مغایر صورتده حرکت ایدلیلکی ایچون بوکون کورلر من اولدینی حال اسف
اشتمالده بولنلر .

بز وقتل نفس طنوهه قصبه سندہ ۱۶ جامع شریف ۸ مسجد ۱۰
قدر مدرسه وارمش که بروجه آتی تفصیلاته شروع ایدلیلور :
۱ — با جدار لق جامی : بوجامع شریفک بناسی اخشاب ایش ، فقط

کوروله متش ، بومسئله جدی بر صورتده دوشونلر مشدر .
مخاطبم عثمانی افکار عمومیه سی در ، عجبان ایران حرکات احرارانه
واختلالات مشروطیت پرور نهستک نه اولدینی ، نه کی صحفات پکر دیکنی
شو افکار عمومیه ، بر انکلیز یاخود بر فرانسز قدر بیلیور می ...
بو سؤله « خایر » جواب منفیسی ویرمک ایچون پکده ترد ایدلیلز .
زیرا عثمانی مطبوعاتی ، نه اوروبا جرائد مهمه سی کی طهران و تبریز کی
ایران نقاط مهمه سندہ مخابر لر بولوندر مش ، نه ده انکلیز مستشرق شهری
پروفوسور (براون) کی « ایران اتفاقی » کی وجہ بر کتاب دکل ، مختصر
بررساله بیله اولسون ایران حقنده ترکجه بر اثر نشر ایدلیل مشدر .
عثمانی مطبوعاتی ایران حقنده کی نشریاتی ؛ اک زنگین ادبیاته مالک
اولان انکلیز مطبوعاتی ایله دکل ، فرانسز ، آلمان و حتی روس
لسائلنده ایران احوال حاضر سنه خاند انتشار ایش اولان کتابلر اه
مقایسه ایدرسه ک بونلرک بیوزده بر مثلنده ترکجه ده تصادف ایده میز .
آوهت ، عثمانی بی ایرانه و ایرانی عثمانی بی طاستیران آثار
علی العموم ممالک اسلامیه و شرقیه بی یکدیکره بیلدیره جک آثار کی .
قطعاً یوق در . تحف دکلی که شو ایچریسندہ یاش ادیغمز یکر منجی
عصرده ، ایران ایله دولت عاییه ، یکدیکر بی ایکی عصر بوندن اول
قلمه آلان کتابلر واسطه سیله آکلار وا آثار عتیقه دن نشت ایدن
اسک تحمسات ایله متخصص اولورلر ؟ ! !

* * *

یک بر دوره تجدده داخل اولان هر ملت کی عثمانیلر دده
ادبیات ، سیاست و سائز جهتله جه حا برقوق اجتماعی ، سیاسی ،
علمی آچیقلر وارد . بو آچیقلر دن بریسی ده ایران مسنه سند عثمانیلر جه
مجھول قالمه سی در . ۱۰ تموز اقلاب مسعودی متعاقب میدان مطبوعات
آتلان آثار میانده ایران نامه شاعر مشهور اشرف مر حومک
د ایرانده یانقین وار ! رساله هزایه سندن باشه بر اثره تصادف
ایدلیل میور . غزنلرک ایرانه عاند ویردکاری معلومات ایسه اقتباسات
و ترجمه قیلندن اولوب هم ده پک ناقصر .

هیچ بر غزن تده « ایران مسنه سی » مسنه اولارق آلنوب تعقیب
ایدلیلور . بوباده عالم اسلام احوالیه توغل ایدن بر ایکی محرك آرا
صره حسیات او زرینه یازمقدہ اولدقیلری مقالات استندا ایدلیلچه جدی
و معلومات اساسیه بی حاوی یازیلرده یوق کی در .

عثمانی مطبوعاتیه مهم بر آچیق تشکیل ایدن بومسئله ایله اشتغالی
اهمیت مسئله نامه عثمانی محربین مقیدره سنه عاجزانه توصیه ، و بو
آچیق قاپانمه سی اونلرک قدرت قائمیه و وسعت علمیه لرندن انتظار ایده رم .
آنی سنه لک بر اقلاب تیجه سندہ غایت فیجع بر صورتده اجنبي
مداخله سند قانلی و وجود انسوز بر جلوه سی ای ظهور ایش اولان ایران
بحران حاضری مناسبتیه عثمانی افکار عمومیه سند برا اثر تلاش و هیجان
کوسترمی و ایران احوالی بیلمک او زرمه مراق ایمه سی طیبی در .
ایش عثمانی افکار عمومیه سند بر خدمت عاجزانه اولق او زرمه بوباده